

Mu'tezile'nin Nübüvvet Savunması

Mikail İpek

 <https://orcid.org/0000-0001-7594-0230> | mikail_ipek@yahoo.com

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı Erzincan Ortaokulu, Erzincan, Türkiye

Öz

İslâm dininde vahiy ve nübüvvetin önemli bir yeri vardır. Müslümanlar, Allah'ın emir ve yasaklarına önem verdiklerinden, bu emir ve yasakları insanlara ulaştıran peygamberlere de kutsallık atfetmişlerdir. Bununla birlikte tarih boyunca nübüvvete çeşitli açılardan eleştiri getirenler olmuştur. Nübüvveti reddeden bu düşüncenin kökeni genel olarak Aristo'ya dayandırılmaktadır. Bununla birlikte bu düşüncenin sistematik olarak zuhur ettiği akımlar da vardır. Kökeni hakkında birçok tartışmanın vuku bulduğu, genel kanaate göre Hint menşeli olduğu kabul edilen Berâhime ve Sümeniyye bunların başında gelmektedir. Berâhime ve Sümeniyye gibi akımların yanında Ebû İsâ el-Verrâk (öl. 247/861), onun öğrencisi İbnü'r-Râvendî (öl. 301/913) ve hekim-filozof kimliği ile tanınan Ebû Bekir er-Râzî (öl. 313/925) gibi şahsiyetler de nübüvveti reddeden düşünceleri ile tarihin belli dönemlerinde gündemde kalmayı başarmışlardır. Bunlar sadece nübüvvete değil, Hz. Peygamber'in nübüvvetine, "Hatmü'n-Nübüvve" düşüncesine ve Kur'an-ı Kerîm'e yönelik itirazlarda da bulunmuşlardır. Yakın dönemde ise Deizm ve Pozitivizm gibi akımların, bahsi geçen inkârcı grupların düşüncelerini devam ettirdiği görülmektedir. Mu'tezile'den Câhız (öl. 255/869) ve Kâdî Abdülcebâr (öl. 415/1025) gibi âlimler, yaşadıkları dönemde bu gibi itiraz ve eleştirilere cevaplar vererek nübüvveti müdafaa etmişlerdir. Bu çalışmada, öncelikle nübüvvete, Hz. Peygamber'in nübüvvetine, "Hatmü'n-Nübüvve" düşüncesine ve Kur'an-ı Kerîm'in i'cazına itiraz eden akım ve kişiler tanıtılarak onların ileri sürdüğü iddialar ortaya konmuştur. Daha sonra da Mu'tezile'nin bu itirazlara verdiği cevaplar ele alınarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Berâhime, Sümeniyye, Ebû İsâ el-Verrâk, İbnü'r-Râvendî, ve Ebû Bekir er-Râzî'nin ileri sürdüğü iddialar ile günümüzdeki deizm ve pozitivizm gibi akımların, nübüvvete ilişkin düşüncelerinin benzer olduğu görülmüştür. Bu anlamda Mu'tezile'nin yapmış olduğu nübüvvet savunmasının değerli olduğu, bilhassa deizm düşüncesi ile akla gelen şüpheleri azaltan ve günümüze ışık tutacak bir karakterde olduğu söylenebilir. Bu itibarla söz konusu çalışmada deizm'in tanrı-insan ilişkisi bağlamında nübüvveti, vahyi ve kutsalı reddeden fikirlerinin, Mu'tezile kanalıyla bertaraf edilmesi amaçlanmıştır. Kanaatimizce, günümüzdeki inkârcı akımlara makul cevaplar verebilmek ve onların itirazlarını bertaraf edebilmek için, Ehl-i Sünnet kelâmının yanında Mu'tezile kelâmının ve onların kendi döneminde varlık gösteren mühlidlere verdiği cevapların iyi bilinmesi gerekmektedir. Meseleye tarihsel anlamda bakıldığında, söz konusu inkârcı düşüncenin, tarihin önceki dönemlerinde de ortaya atıldığı fakat o dönemlerin kelâmcıları tarafından bertaraf edildiği görülmektedir.

Dolayısıyla deizm düşüncesinin yeni bir akım olmayıp, tarihin belli dönemlerinde kıyafet değiştirerek her daim din olgusunun karşısında yer aldığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Kelâm, Mu'tezile, Nübüvvet, Berâhime, Deizm.

Etik Beyan	Bu çalışma, 1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Mu'tezile'nin Nübüvvet Savunması" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	13.08.2021
Kabul Tarihi	19.08.2021
Yayın Tarihi	29.08.2021
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat
Araştırma Alanı	Tez Sunumları, Kelâm
Sempozyum	:
Adı	1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/16
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 28-29 Ağustos 2021
Sponsor	Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	6. Oturum - 29 Ağustos 2021 Pazar 11:30 - 13:00
Telif Hakkı	© 2021 Mikail İpek. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	İpek, Mikail. "Mu'tezile'nin Nübüvvet Savunması". <i>1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 17-20. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8

Mu'tazila's Defense of Prophethood

Mikail İpek

 <https://orcid.org/0000-0001-7594-0230> | mikail_ipek@yahoo.com

PhD, Ministry of National Education Erzincan Secondary School, Erzincan, Turkey

Abstract

Revelation, and prophethood have an important place in the religion of Islam. Since Muslims attach importance to God's orders, and prohibitions, they also attribute holiness to the prophets who conveyed these orders, and prohibitions to people. However, throughout history, there have been those who criticize prophethood from various perspectives. The origin of thought, which rejects prophecy, is generally based on Aristotle. However, there are also movements in which this thought emerges systematically. Barahima, and Sumeniyya, which are considered to be of Indian origin according to the general opinion, are the leading ones. In addition to movements such as Barahima, and Sumaniyya, Abū Isa al-Varrak (d. 247/861), his student Ibn al-Rawandī (d. 301/913), and Abū Bakr al-Razī (d. 313/913), known as a physician-philosopher, with their thoughts rejecting prophethood, have managed to remain on popular in certain periods of history. They objected not only prophethood but also the prophethood of the Hz. Mohammed, the thought of "Khatm Al-Nubuwwa", and the Qur'an. In the recent period, it is seen that movements such as deism, and positivism continue the thoughts of the aforementioned denialist groups. Wise men such as Jāhiz (d. 255/869), and al-Qādī Abd al-Jabbār (d. 415/1025) from the Mu'tazila defended the prophethood by responding to such objections, and criticisms during their lifetime. In this study, first of all, prophethood, the currents, and people who objected to the prophethood of the Hazrat Muhammed, the thought of "Khatm Al-Nubuwwa", and the i'jaz of the Qur'an were introduced,, and their claims were put forward. Then, the answers given by the Mu'tazila to these objections were evaluated, and evaluated. As a result, it has been seen that the claims put forward by Barahima, Sumaniyya, Abū Isa al-Varraaq, Ibn al-Rawandī,, and Abū Bakr al-Razī are similar to the ideas of current movements such as deism, and positivism on prophecy. In this sense, it can be said that the defense of prophecy made by the Mu'tazila is valuable, especially in a character that reduces the doubts that come to mind with the thought of deism, and sheds light on the present. In this respect, the aforementioned study, it is aimed to eliminate the ideas of deism, which reject the prophethood, revelation,, and the holy in the context of god-human relationship through Mu'tazila. In our opinion, in order to be able to give reasonable answers to today's denialist movements, and to eliminate their objections, it is necessary to know well the Mu'tazila theology, and their responses to the atheists who existed in their own time, as well as the Ahl as-Sunnah theology. Looking at the issue from a historical sense, it is seen that the aforementioned denial thought was also put forward in the previous periods of history but was eliminated by the theologians of those periods. Therefore, it can be said that the idea of deism is not a new movement but

has always been against the phenomenon of religion by changing clothes in certain periods of history.

Keywords

Kalām, Mu'tazila, Prophethood, Barahima, Deism.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Mu'tazila's Defense of Prophethood” presented at the 1st Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2021-08-13
Accepted	2021-08-19
Published	2021-08-29
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Thesis Presentations, Kalām
Conference	:
Title	The 1st Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/16
Location & Date	Online - August 28-29, 2021
Sponsor	Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 6 - August 29, 2021, Sunday 11:30 - 13:00
Copyright	© 2021 Mikail İpek. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	İpek, Mikail. “Mu'tazila's Defense of Prophethood”. The 1st Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts. <i>ed. Abdullah Demir</i> . 17-20. Ankara: Oku Okut Press, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8